

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6CoE/137/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214205118
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Jarábek
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2214205118.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v exekučnej veci oprávneného: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., IČO: 35 792 752, sídlo: Bratislava, Pribinova 25, v konaní zastúpený : Advokátska kancelára JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., IČO: 47 233 516, so sídlom: Kubániho 16, Bratislava, proti povinnému: Q. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom: G. XX, XXX XX G., o vymoženie sumy 1.686,73 Eur s príslušenstvom, exekúcii vedenej u súdneho exekútora: Mgr. Ing. Ivana Šteinerja, PhD., Exekútorský úrad Nové Mesto nad Váhom, Lipová 7, o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 6. mája 2014 pod č. k. 12Er/191/2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e** .

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne s poukazom na ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, § 3, § 4, § 40 a § 45 zákona o rozhodcovskom konaní, § 52, §53 a § 54 Občianskeho zákonníka ako aj na Smernicu rady 93/13/EHS a vecne potom tým, že po preskúmaní Zmluvy o poskytnutí revolvingového úveru č. 8100037389, uzatvorenej medzi oprávneným - dodávateľom a povinným - spotrebiteľom dňa 10.03.2011, ako i Rozhodcovskej zmluvy uzatvorenej medzi účastníkmi konania toho istého dňa (10.03.2011) došiel k záveru, že rozhodcovská doložka - Rozhodcovskej zmluvy, nenapĺňa záujem na ochrane spotrebiteľa, nakoľko rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal, a táto ho fakticky núti podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Podľa názoru súdu prvého stupňa už len tieto skutočnosti možno považovať za dostačujúce na záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky, nakoľko takto formulovaná doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a preto je v zmysle § 53 ods.5 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná. Neplatná rozhodcovská doložka nemôže založiť právomoc rozhodcovského súdu vo veci konať a rozhodnúť a preto rozhodcovský rozsudok je nulitný a ako exekučný titul neúčinný. Z vyššie uvedených dôvodov preto okresný súd žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Oprávnený napadol uznesenie súdu prvého stupňa odvolaním podaným v zákonnej lehote, pričom napadnuté uznesenie žiadal zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odvolaní zdôraznil, že medzi oprávneným a povinným bola uzatvorená samostatná rozhodcovská zmluva, ktorá nie je súčasťou žiadneho iného dokumentu, preto nemôže byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle § 53 os. 1 OZ, keďže nejde o ustanovenie obsiahnuté v spotrebiteľskej zmluve. Rozhodcovská zmluva nebola podmienkou uzavretia zmluvy o úvere, čo vyplýva aj z bodu 2. rozhodcovskej zmluvy ako aj z práva na jednostranné odstúpenie o predmetnej rozhodcovskej zmluvy. Rozhodcovská zmluva spĺňa charakter individuálneho dojednanía, a preto nemôže byť neprijateľnou podmienkou. Ak by rozhodcovská zmluva nebola individuálnym dojednaním, nemožno ju posúdiť ako neprijateľnú podmienku vzhľadom na proces jej uzatvárania. Rozhodcovská zmluva nie je súčasťou všeobecných podmienok a zároveň povinný ju mohol odmietnuť a bez akýchkoľvek dôsledkov uzavrieť zmluvu o úvere. Popri tom, že rozhodcovská zmluva je individuálnym dojednaním, nespĺňa definíciu neprijateľnej

podmienky podľa § 53 ods. 1 a ods. 4 písm. r) OZ, nakoľko nevyžaduje o spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Z formulácie rozhodcovskej doložky vyplýva, že osoba podávajúca žalobu, ktorou môže byť tak veriteľ ako aj dlžník, sa môže rozhodnúť pre konanie pred všeobecným súdom alebo pred rozhodcovským súdom. Poukázal tiež na znenie § 53 ods. 4 písm. r) OZ, ktoré zakazuje ustanovenie zmluvy, ktoré by nútilo spotrebiteľa pri podávaní žaloby postupovať výlučne v rozhodcovskom konaní. Právnym následkom porušenia tohto zákazu je neprijateľnosť len toho ustanovenia v rozhodcovskej doložke, ktoré zákonný zákaz porušuje, nie celej rozhodcovskej doložky.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej len OSP), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 201, 204 OSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 202 OSP, § 44 Exekučného poriadku), preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa (§ 212 ods. 1 a 2 OSP), vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP), a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvého stupňa je vecne správne. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z.).

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 OSP) po preskúmaní napadnutého uznesenia a tiež predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil v potrebnom rozsahu skutkový stav, vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a v podrobnostiach na toto poukazuje. Z dôvodu potreby vyporiadania sa s odvolacími námietkami a pre zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia odvolací súd považuje za potrebné dodať nasledovné.

Exekučný súd pri rozhodovaní o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku posudzuje, či je exekučný titul v súlade so zákonom, teda je oprávnený preskúmať exekučný titul z formálnej stránky. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 13.10.2011 sp. zn. 3 Cdo 146/2011 (R 46/2012), podľa ktorého pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný.

Aj v uznesení zo dňa 27.02.2013 sp. zn. 5 Cdo 232/2012 Najvyšší súd SR konštatoval, že skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky (dohodnutej v spotrebiteľskej veci) súdy v exekučnom konaní nepreskúmavali vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizovali svoje oprávnenie vyplývajúce z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t.j. oprávnenie posúdiť či tento exekučný titul nie je v rozpore so zákonom. Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie, či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku. Takúto interpretáciu ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje účel právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch

na ochranu spotrebiteľa tvoriacich samostatné odvetvie práva, a to spotrebiteľské právo. Týmto účelom je odstránenie zjavnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa. Najvyšší súd ďalej uviedol, že oprávneniu súdov v exekučnom konaní skúmať právomoc rozhodcovského súdu v súvislosti s existenciou rozhodcovskej zmluvy, resp. s jej neplatnosťou, nebránia ani ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní, napr. § 21 ods. 2 alebo § 40 ods. 1 písm. c). Tieto ustanovenia sa týkajú všeobecne účastníkov rozhodcovského konania, ktorými môžu byť aj iné subjekty, než spotrebiteľ, pričom sa v nich premieta klasická rímska právna zásada „vigilantibus iura scripta sunt“ („práva patria bdelym“). Kým nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v prípade iných účastníkov rozhodcovského konania znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v konkrétnej veci (pretože inak by tieto ustanovenia strácali svoj zmysel - boli by nadbytočné), v spotrebiteľských veciach tomu tak nie je. Princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. To znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybníť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd naplňa príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa.

Ústavný súd sa vyjadril v podobnom duchu v rozhodnutí IV. ÚS 78/2011, keď uviedol, že aj v rámci exekučného konania bol všeobecný súd oprávnený skúmať rozhodnutie označené v exekučnom konaní ako exekučný titul z hľadiska, či nejde o rozhodnutie ničotné, ktoré nevyvoláva žiadne právne účinky. Podobný názor vyslovil aj Ústavný súd ČR v náleze sp. zn. III. ÚS 1624/12 zo dňa 27.09.2012, podľa ktorého všeobecný súd sa dopustí porušenia práva účastníka na spravodlivý proces podľa čl. 36 ods. 1 Listiny, ak v exekučnom konaní nepreskúma otázku právomoci rozhodcu, ktorý vydal rozhodcovský rozsudok predstavujúci v danom konaní exekučný titul. Ak spor nebol rozhodovaný rozhodcom, ktorého výber sa uskutočnil podľa transparentných pravidiel, nemôže byť akceptovateľný ani výsledok tohto rozhodovania. Zákon o rozhodcovskom konaní nevyklučuje, aby otázka (nedostatku) právomoci rozhodcu bola skúmaná i v exekučnom konaní.

V predmetnej veci bola medzi povinným a oprávneným dňa 10.03.2011 uzatvorená zmluva o revolvingovom úvere. Predmetná zmluva spĺňa kritéria stanovené ustanovením § 52 OZ, bola uzatvorená medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Na tento právny vzťah je teda nevyhnutné použiť ustanovenia § 53 až 54 OZ účinné v čase uzatvorenia zmluvy. Exekučný súd mal povinnosť preskúmať exekučný titul aj vzhľadom na právnu úpravu ochrany spotrebiteľa v OZ.

Medzi oprávneným a povinným bola uzatvorená aj rozhodcovská zmluva, pričom povinným bola podpísaná dňa 10.03.2011, v rovnaký deň, v ktorý podpísal aj zmluvu o úvere. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením oprávneného o individuálnom dojednaní tejto zmluvy. Predmetná rozhodcovská zmluva je formulárovou zmluvou nachádzajúcou sa na samostatnej listine, podpísaná oboma zmluvnými stranami. Z týchto skutočností však jednoznačne nevyplýva, že ide o samostatnú zmluvu. Je nesporné, že predmetnú zmluvu podpísal povinný spolu so zmluvou o úvere ako viaceru spolu súvisiacich dokumentov, pričom uvedenie rozhodcovskej zmluvy na samostatný papier malo za účel obchádzanie zákonnej úpravy ochrany spotrebiteľa a nie individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky. Odvolací súd preto dospel k záveru, že napriek skutočnosti, že rozhodcovská doložka je uvedená ako samostatná rozhodcovská zmluva, ide len o zmluvné dojednanie tvoriace súčasť úverovej zmluvy, ktorá má formulárový charakter, a ktorej obsah spotrebiteľ nemohol ovplyvniť, preto ju v zmysle § 53 ods. 2 OZ nemožno považovať za individuálne dojednanú. Skutočnosť, že vo formulári rozhodcovskej zmluvy je uvedené, že uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy nie je podmienkou uzatvorenia zmluvy o úvere, nie je dostatočným dôkazom, že tomu tak aj bolo. Nesporným dôkazom slobodného a individuálneho uzatvorenia rozhodcovskej zmluvy by bola situácia, keď rozhodcovská doložka resp. zmluva by bola uzatvorená až určitý čas po uzatvorení zmluvy o úvere a poskytnutí finančných prostriedkov, samozrejme len za predpokladu, že by nebolo uzatvorenie inej dohody v prospech dlžníka (napr. splátkového kalendára) podmienené uzatvorením rozhodcovskej zmluvy, ako to v praxi často býva.

Z tohto dôvodu odvolací súd podrobil predmetnú rozhodcovskú doložku preskúmaním z hľadiska, či nejde o neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve.

Z predmetnej rozhodcovskej doložky vyplýva, že akékoľvek spory budú riešené cestou príslušného súdu v súdnom konaní alebo pred rozhodcom v rozhodcovskom konaní, výber je na žalobcovi. V prípade, že žalobca sa rozhodne podať žalobu na rozhodcovský súd, vyberie niektorý z uvedených rozhodcovských súdov. Súd prvého stupňa rozhodcovskú doložku správne posúdil ako neprijateľnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy. Predmetná rozhodcovská doložka je síce tzv. nevýhradnou rozhodcovskou doložkou, teda dáva na výber medzi všeobecným a rozhodcovským súdom, pričom možnosť voľby je vždy na žalobcovi. Žalobcom je však takmer pravidelne veriteľ - dodávateľ (oprávnený), a teda aj právo voľby je na veriteľovi a možnosť voľby dlžníka - spotrebiteľa je len iluzórna. Možno teda uzavrieť, že predmetná rozhodcovská doložka znemožňuje povinnému dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak veriteľ podá žalobu u rozhodcu. Takto dojednaná rozhodcovská doložka spôsobuje hrubú jednostrannú výhodnosť pre veriteľa - dodávateľa, pretože výber rozhodcov dodávateľom je obsahom všeobecných podmienok tvoriacich súčasť úverovej zmluvy, ktorá je dodávateľom vopred pripravená, a spotrebiteľ nemal možnosť obsah zmluvy, a teda ani rozhodcovskej doložky ovplyvniť, mohol ju ako celok len prijať alebo odmietnuť. V danom prípade nemožno teda uvažovať nad tým, že by rozhodcovská doložka bola individuálne dojednanou zmluvnou podmienkou. Rozhodcovská doložka dojednaná za týchto podmienok môže ľahko slúžiť na obchádzanie platnej právnej úpravy slúžiacej na ochranu spotrebiteľa. Dodávateľ, ktorý fakticky určuje, ktorý rozhodcovský súd (rozhodca) bude rozhodovať o prípadných sporoch zo zmluvy, je pre vybraný rozhodcovský súd (rozhodcu) zdrojom príjmov, preto je namieste obava, do akej miery je rozhodcovské konanie u dodávateľom vybraného rozhodcovského súdu objektívne.

Vzhľadom na všetky tieto dôvody predmetná rozhodcovská doložka bola správne posúdená ako neprijateľná zmluvná podmienka v zmysle § 53 ods. 1 OZ účinného v čase uzatvorenia zmluvy, pretože spôsobila značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Odvolací súd ďalej len dodáva, že pri posudzovaní neprijateľnosti uvedenej zmluvnej podmienky je potrebné postupovať podľa § 53 ods. 1 OZ, ktoré obsahuje všeobecnú definíciu neprijateľnej zmluvnej podmienky. Ustanovenie § 53 ods. 4 OZ obsahuje len demonštratívny výpočet neprijateľných podmienok, preto kľúčová je vždy všeobecná definícia uvedená v ods. 1.

Odvolací súd ako aj súd prvého stupňa neprijateľnosť predmetnej rozhodcovskej doložky, na základe ktorej bol vydaný rozhodcovský rozsudok - exekučný titul v danej veci odvodil z ustanovenia § 53 ods. 1 OZ v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy z toho dôvodu, že spôsobila značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

V prípade, že rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, je v zmysle § 53 ods. 5 OZ v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy neplatná. Následkom je skutočnosť, že rozhodcovský súd vôbec nemal právomoc, vzhľadom na neplatnosť rozhodcovskej doložky, rozhodovať daný spor, preto predmetný rozhodcovský rozsudok nemožno považovať za spôsobilý exekučný titul, ale za nulitný právny akt.

Poukazujúc na vyššie uvedené dôvody odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa správne rozhodol, keď žiadosť súdneho exekútora na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Preto odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.